

notitie

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 96810
2509 EJ Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

College Standaardisatie

Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	8 november 2013	Versie	1.0
Betreft:	Lijsten Open standaarden		

U wordt gevraagd in de stemmen met de volgende adviezen:

Standaarden getoetst voor de 'pas toe of leg uit'-lijst:

1. Standaard voor In- en uitklaring grensoverschrijdende goederen en personen (**WDO Datamodel**)
2. Standaard voor de uitwisseling van kandidaat- en stemgegevens (**EML_NL**)
3. Drie standaarden voor het uniek identificeren wetgeving en jurisprudentie (**Juriconnect standaarden: BWB, JCDR, ECLI**)

Standaarden getoetst voor de lijst met gangbare standaarden:

4. Advies over de opname van **13 gangbare standaarden**.

Operationalisatie van de status uitstekend beheerproces:

5. Advies over de operationalisatie van de status '**Uitstekend beheerproces**'

N.B.

Voorliggende notitie bevat een toelichting op de gevraagde besluiten. Op de laatste pagina vind u de verwijzingen naar de volledige Forumadviezen.

Datum
08-10-2013

Ad 1. Advies over opname van WDO Datamodel (Standaard voor In- en uitklaring grensoverschrijdende goederen en personen)

Waarom is een keuze belangrijk?

Het WDO Datamodel is een standaard om berichtspecificaties op te stellen voor formele B2G, G2B en G2G communicatie rondom grensoverschrijdend verkeer van goederen, transportmiddelen en personen. Denk bijvoorbeeld aan aangiftes of verplichte meldingen. Het model is geen berichtenspecificatie als zodanig, maar harmoniseert en uniformeert berichtenspecificaties voor verschillende toepassingen in het domein.

Wat de keuze actueel maakt is dat door de introductie van de z.g.n. 'single windows' de architectuur van de berichtenuitwisseling met de overheid aan verandering onderhevig is. Voorbeelden zijn het Single Window Handel & Transport en het Maritiem Single Window. Deze architectuurkeuze staat los van het WDO Datamodel.

Hoe is het advies tot stand gekomen?

Het Forum Standaardisatie heeft reeds in 2008 onderzoek gedaan naar het WDO Datamodel. Uit dat onderzoek bleek het potentieel van de standaard, maar er waren ook een aantal aanbevelingen, die ondermeer betrekking hadden op het open beheer van het model en de daarvan afgeleide specificaties. Na de aanmelding eind 2012 is begin 2013 een expertsessie georganiseerd, waarbij in de breedte is gekeken naar toepassing van het WDO Datamodel.

De conclusie van de expertgroep was dat het model in principe opgenomen kan worden op de lijst voor 'pas toe of leg uit'. In de daarop volgende openbare consultatie en door de stuurgroep open standaarden zijn wel drempels geïnventariseerd die opname op dit moment in de weg staan. Deze worden in voorliggende notitie toegelicht.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

Er zijn tijdens de toetsing en consultatie twee specifieke risico's aan het nu opnemen van de standaard naar voren gekomen:

1. Volwassenheid van het NPDM

Veel opmerkingen in de consultatie zijn in de kern terug te voeren op de governance van het WDO Datamodel. Daarbij gaat het zowel om het model zelf als de toepassing daarvan in concrete situaties in Nederland in de vorm van afgeleide berichtenspecificaties.

Sinds kort is structurele financiering geregeld voor het Nationaal Platform Data Model (NPDM), onder de vlag van Logius. In een werkplan zijn diverse onderwerpen geadresseerd waar het platform zich op wil richten. Het NPDM moet het platform vormen voor genoemde governance-vraagstukken, maar moet zich in de praktijk nog bewijzen.

2. Relatie met introductie van Single Windows

De introductie van het WDO Datamodel wordt door diverse respondenten in de consultatieronde in verband gebracht met de introductie van 'single windows'. Hoewel de keuze voor het WDO Datamodel los staat van de keuze voor een single window-architectuur, maakt dit de discussie complex:

- Wijzigingen in de architectuur voor informatie uitwisseling zijn veel ingrijpender dan slechts de wijziging van de berichtenspecificatie van bestaande systemen.

- Gevolg is dat er op dit moment veel discussie is tussen partijen over de wijze waarop 'single windows' geïntroduceerd moeten worden.
- Als er voor een 'single window' een berichtspecificatie wordt opgesteld, conform het WDO Datamodel, dan zal ook deze berichtspecificatie beheerd moeten worden en afgestemd moeten worden met een community (bedrijven en overheden).

Datum
08-10-2013

Het WDO Datamodel is aangemeld voor de lijst voor 'pas toe of leg uit'. Een brede experttoetsing en consultatie hebben inmiddels plaatsgevonden.

Het beoogde functionele toepassingsgebied is:

Gegevensuitwisseling tussen het bedrijfsleven en de bij grensoverschrijding betrokken overheden om de formaliteiten te vervullen voor de opslag, aankomst, import, doorvoer, export, vertrek en vrijgave van goederen, vervoermiddelen en personen.

En het beoogde organisatorische werkingsgebied:

Overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

College Standaardisatie wordt gevraagd:

- 1) In te stemmen met het opnemen van de WDO standaard op de 'pas toe of leg uit lijst', mits aan onderstaande (ad 1.) voorwaarden is voldaan.
- 2) Het Machtigen van Forum Standaardisatie om te bepalen of de voorwaarden (ad 1.) naar tevredenheid zijn ingevuld.
- 3) In te stemmen met het forumadvies dat het gehanteerde kostenmodel geen belemmering is voor opname van de standaard.

Ad 1) Voorwaarden voor opname WDO Datamodel op de 'pas toe of leg uit' lijst.

Dit betreft de volgende punten:

- a) Openheid van het beheer van het WDO Datamodel via het Nationaal Platform Data Model

Het Forum Standaardisatie stelt o.a. als criterium 'Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?' en 'Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?'.

Het WDO, als internationale koepel van en voor douaneorganisaties, voldoet niet aan deze criteria, daarom is vanuit Nederlandse context het Nationaal Platform Data Model (NPDM) ingesteld als 'voorportaal', waarin het Nederlandse bedrijfsleven en andere overheden wél mee kunnen praten. De Nederlandse douane heeft zich gecommitteerd om daar ingenomen standpunten onverkort mee te nemen richting de WDO.

Het NPDM zou hiermee feitelijk invulling geven aan de door het Forum en College gevraagde openheid van beheer. De financiering voor het NPDM is zeker gesteld (via Logius). De organisatie zelf voldoet echter mogelijk nog niet aan de criteria die er zijn met betrekking tot het open beheerproces. Tijdens de consultatie van het expertadvies voor de WDO standaard gaven meerdere respondenten in de consultatie aan dat de afstemming bedrijfsleven/overheid verbeterd kan worden. Of het NPDM voldoet aan de criteria van Forum en College is nog niet getoetst.

Voorwaarde 1: het NPDM dient te voldoen aan het criterium 'open standaardisatieproces' zoals benoemd in de toetsingsprocedure en criteria voor lijsten met open standaarden van het Forum Standaardisatie.¹

¹ Zie deel 2 paragraaf III.2, Toetsingsprocedure en criteria voor lijsten met open standaarden Voor indieners en experts, 23-08-2012 pag 20.

b) De afstemming van toepassingsspecifieke berichtenspecificaties via het Nationaal Platform Data Model

Datum
08-10-2013

In aanvulling op het vorige punt wordt door respondenten in de consultatieronde nadrukkelijk aangegeven dat afstemming over de implementatie van het WDO Datamodel in concrete toepassingen van groot belang is. Ook de expertgroep doet een aanbeveling op dit punt. Dergelijke op het WDO Datamodel gebaseerde berichtenspecificaties kunnen gezien worden als 'toepassingsprofiel' op de standaard. Hoewel er meerdere partijen kunnen zijn die richting geven aan de architectuur van informatieuitwisseling, lijkt het Nationaal Platform Data Model de meest geëigende partij om betrokken te zijn (adviserend of vaststellend) bij de vertaalslag van het generieke WDO Datamodel naar specifieke berichtenspecificaties voor specifieke toepassingen. Het NPDM kan een rol spelen bij de samenhang daarvan, zowel onderling als met andere standaarden. Uit de beheerdocumentatie van het NPDM moet daarom duidelijk naar voren komen welke rol zij heeft m.b.t. het beheer van berichtenspecificaties en hoe deze rol door het NPDM wordt ingevuld.

Voorwaarde 2:

- a. *Het NPDM dient het beheer van op het WDO Datamodel gebaseerde berichtenspecificaties op te nemen in het beheerproces*
- b. *Het NPDM dient te toetsen welke behoefte er is voor aanvullende activiteiten, afspraken, etc. als onderdeel van het beheer, en aan te geven of en hoe hiermee door het platform wordt omgegaan.*

Ad 3) Kostenmodel WDO datamodel en afgeleide berichtenspecificaties.

Het Forum Standaardisatie stelt als criterium dat '*de documentatie voor eenieder drempelvrij beschikbaar moet zijn*'. Hoge kosten kunnen een onacceptabele belemmering vormen. Overheden kunnen het specificatiedocument, via Logius, gratis ontvangen. Bedrijven die gebruik willen maken van het WDO Datamodel kunnen dit op twee manieren doen:

- a) Door gebruik te maken van de afgeleide berichtenspecificaties. Deze zijn altijd kosteloos;
- b) Door ook gebruik te maken van het WDO Datamodel zelf (systematiek om te komen tot berichtenspecificaties). Voor overheden is dit kosteloos, maar bedrijven betalen een eenmalige vergoeding van 980 euro per versie van het specificatiedocument. Voor iedere jaarlijkse update moet dit opnieuw worden betaald.

Voor het merendeel van de bedrijven zal optie A afdoende zijn. Bedrijven kunnen via optie A bovendien inzien of het nodig is om het WDO Datamodel in zijn geheel aan te schaffen.

De expertgroep verwacht dat situatie b) slechts relevant is voor een klein percentage bedrijven. Het gaat dan bijvoorbeeld om integratieplatformen of port community systemen die meer doen dan enkel het implementeren van de verplichte berichtenspecificaties. De expertgroep concludeert dat voor (orde grootte) 95% van de organisaties de specificaties kosteloos zijn, dat slechts een klein deel vrijwillig te maken krijgt met dit bedrag en dat dit bedrag voor die bedrijven waarschijnlijk niet onoverkomelijk is.

In de consultatieronde is dit aanvullend getoetst. Er zijn geen signalen gekomen dat dit inderdaad een blokkerend punt is. Wel is door een aantal partijen aangegeven dat het een potentiële belemmering is voor de adoptiesnelheid. Dit kwam voor in het expertadvies (in een reactie van de Alliantie Douanesoftware) en in de consultatieronde in de reactie van Hein Gorter de Vries (vanuit GS1) en Peter Potgieser (vanuit zijn rollen op het gebied van Europese standaardisatie).

Op basis van de uitkomsten van de consultatie en de mogelijkheid om de afgeleide berichtenspecificatie drempelvrij op te vragen wordt het bedrag van €980,- door de stuurgroep niet als een onacceptabele belemmering gezien.

Datum
08-10-2013

Het Forum vraagt het College in te stemmen met dit kostenmodel, onder de harde voorwaarde dat afgeleide berichtenspecificaties inderdaad voor alle partijen drempelvrij en kosteloos beschikbaar worden gesteld.

Ad 2. Advies over opname van EML_NL (Standaard voor de uitwisseling van kandidaat- en stemgegevens)

Waarom is een keuze belangrijk?

De EML_NL standaard versie 1.0 wordt gebruikt voor het uitwisselen van kandidaat- en uitslaggegevens bij verkiezingen, die vallen onder de Nederlandse Kieswet. Het gebruik van deze standaard maakt het snel delen van (voorlopige) uitslaggegevens met bijvoorbeeld nieuwsmedia mogelijk.

College Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:

- 1) Het opnemen van EML_NL versie 1.0 op de lijst voor 'pas toe of leg uit';
- 2) Het functionele toepassingsgebied en organisatorische werkingsgebied als volgt vast te stellen:

"De definitie en uitwisseling van kandidaatgegevens en uitslaggegevens bij verkiezingen welke onder de Nederlandse Kieswet vallen"

En:

Overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

Toelichting bij het toepassingsgebied

DE EML_NL standaard is bedoeld voor het uitwisselen van kandidaat-gegevens (voorlopige) uitslaggegevens van verkiezingen (bijvoorbeeld tussen gemeenten en nieuwsmedia). De standaard is nadrukkelijk niet bedoeld om de verkiezingsuitslag wettelijk vast te stellen. Hiervoor gebruikt de Kiesraad een 'papieren' proces met wettelijke waarborgen voor de beveiliging van dit proces.

- 3) De aanvullende adviezen
 - a) *De kiesraad wordt opgeroepen in de documentatie van deze standaard het voorbehoud naar gebruikers op te nemen, dat de standaard niet geschikt is om het huidige papieren proces voor het wettelijk vaststellen van de verkiezingsuitslag, te vervangen.*
 - b) *De kiesraad wordt opgeroepen om, na behandeling van het wetvoorstel voor een raadgevend referendum, te inventariseren of de EML_NL standaard ook ingezet kan worden bij een raadgevend referendum.*

Toelichting

Forum standaardisatie is van mening dat deze standaard een grotere waarde heeft voor interoperabiliteit als deze ook wordt toegepast voor waterschapsverkiezingen en referenda. Voor Waterschapverkiezingen geldt dat deze binnenkort waarschijnlijk onder de kieswet komen te vallen. Hiervoor ligt momenteel een wetsvoorstel voor in de tweede kamer². Aanvullend behandelt de eerste kamer momenteel een wetvoorstel voor het raadgevend referendum³. Dit wordt geregeld

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33719-3.html>

³ http://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/30372_initiatiefvoorstel_heijnen

in een aparte wet en wordt geen onderdeel van de Kieswet, waardoor EML_NL niet zonder meer kan worden voorgeschreven bij raadgevende referenda.

Datum
08-10-2013

Ad 3. Advies over opname van Juriconnect Standaarden BWB, JCDR, ECLI (Drie standaarden voor het uniek identificeren wetgeving en jurisprudentie)

Waarom is een keuze belangrijk?

De drie standaarden zijn gericht op standaardisatie van unieke, eenvormige verwijzing naar centrale wet- en regelgeving, decentrale regelgeving en jurisprudentie. Het citeren, vinden en verbinden van wet- en regelgeving en jurisprudentie aan andere wetgevings- en juridische informatieobjecten is tijdrovend, foutgevoelig en ingewikkeld. Bij gebruik van de standaarden zijn er geen omzettingen van niet-gestandaardiseerde verwijzingen meer nodig.

College Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:

- 1) Het opnemen van de standaarden BWB v1.3, JCDR v1.0 en ECLI_NL v1.0 op de lijst voor 'pas toe of leg uit';
- 2) Het organisatorische werkingsgebied: Overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.
- 3) De functionele toepassingsgebieden:
 - BWB v1.3: "Elektronische verwijzing naar (delen van) geconsolideerde wetten en regelingen met het doel om deze met anderen te delen."
 - JCDR v1.0: "Identificatie van geconsolideerde decentrale regelgeving en een gestandaardiseerde manier om hiernaar elektronisch te verwijzen met het doel om deze met anderen te delen."
 - ECLI_NL v1.0: "identificatie ter citatie van gepubliceerde rechterlijke uitspraken"

Ad 4. Advies over opname van 13 gangbare standaarden

Achtergrond

In oktober 2012 besloot het Forum een onderzoek te laten uitvoeren naar de lijst met gangbare standaarden. Hierbij werd enerzijds gekeken of de lijst met gangbare standaarden geactualiseerd diende te worden en werd anderzijds geïnventariseerd welke standaarden mogelijk in aanmerking kwamen voor opname op de lijst. Uit dit onderzoek kwamen 14 kandidaat standaarden naar voren. Forum Standaardisatie heeft in februari 2013 besloten deze standaarden gelijktijdig te laten toetsen voor opname op de lijst met gangbare standaarden⁴.

⁴ Alle expertadviezen zijn beschikbaar op <https://lijsten.forumstandaardisatie.nl/lijsten/open-standaarden?terms=&lijst=All&status%5B%5D=In+behandeling+%26gt%3B+In+afwachting+van+Forum>

College standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met de opname van de volgende standaarden op de lijst met gangbare standaarden:

Datum
08-10-2013

- **ASN.1** (Uitwisseling van gegevens in computernetwerken)
- **AES** (Encryptie standaard)
- **ISO4217** (Codes voor het weergeven van valuta's)
- **JSON** (Javascript object notatie)
- **MTOM** (versturen van grote hoeveelheden data van en naar webservices)
- **RDF** (Gestructureerde beschrijving (bron)gegevens voor linken van data)
- **XMI2.x** (Standaard voor uitwisseling van metadata via XML)
- **SSH-2** (Cryptografisch netwerkprotocol)
- **X509** (Authenticatie middels certificaten op het internet)
- **ETSI TS 102 176-1** (Creëren van hashes op berichten voor een elektronische handtekening)

Toelichting

Voor bovenstaande standaarden geldt dat zij voldoen aan de criteria die gelden voor opname op de lijst met gangbare standaarden. Aanvullend de gangbaarheid van deze standaarden bevestigt door verschillende organisaties en ondersteunen de ontvangen consultatiereacties de opname van de standaarden.

College standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met de opname van de volgende standaarden op de lijst met gangbare standaarden en het gegeven aanvullende advies.

- **Genericode** (Eenduidig definiëren van codelijsten)
Met het aanvullende advies aan het College om te bekijken of bekende gangbare alternatieven voor deze standaard: VDEX en SKOS ook moeten worden opgenomen en hoe de toepassingsgebieden van deze standaarden zich tot elkaar verhouden.
Vooralsnog zal bij de opname van Genericode op de lijst melding worden gemaakt van het bestaan de alternatieve standaarden.
- **ISO3166-1** (Codes voor het weergeven van landen)
Met het aanvullende advies aan het College om bij de opname van deze standaard te vermelden dat in verschillende domeinen lijsten met alternatieve landcodetabellen worden gebruikt. Dit zodat potentiële gebruikers weten welke alternatieve gangbaar zijn in welke specifieke domeinen.

Toelichting

Voor bovenstaande standaarden geldt dat zij voldoen aan de criteria die gelden voor opname op de lijst met gangbare standaarden. Aanvullend de gangbaarheid van deze standaarden bevestigt door verschillende organisaties en ondersteunen de ontvangen consultatiereacties de opname van de standaarden.

Uit de consultatie is evenwel naar voren gekomen dat een klein aanvullend onderzoek meer duidelijkheid kan verschaffen op de vraag hoe de standaard zich verhoudt tot gangbare alternatieven en in welke situatie deze standaard of het alternatief het best kan worden toegepast.

College standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met het niet opnemen van de volgende standaard.

- **ISO Schematron** (Standaard voor XML validatie)

Toelichting

Schematron wordt in samenhang met overige reeds opgenomen standaarden in specifieke gevallen gehanteerd. Zelfstandige opname van de standaard heeft weinig

toegevoegde waarde voor interoperabiliteit. Beter wordt bij de overige relevante gangbare standaarden (XML) verwezen naar de optie om via Schematron te valideren.

Niet te toetsen

Voor één van de 14 kandidaat standaarden bleek niet mogelijk om details m.b.t. de specificaties en het beheer daarvan te achterhalen, waardoor deze standaard niet getoetst kon worden. (txt of plain tekst standaard).

Datum
08-10-2013

Ad 5. U wordt gevraagd in de stemmen met de notitie: *Uitstekend beheerproces*

Aanleiding

Er is de afgelopen periode veel interesse bij standaardisatieorganisaties en beheerders van standaarden, voor het verkrijgen van de status 'Uitstekend beheerproces'. Het is voor hen belangrijk om voorafgaand aan de werkelijke toetsing, helder te hebben aan welke voorwaarden moet worden voldaan om deze status te verkrijgen. In de voorliggende notitie heeft de stuurgroep open standaarden daarom de voorwaarden voor het verkrijgen van de status en de daarbij horende criteriavragen geoperationaliseerd.

College Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:

- 1) De voorgestelde afbakening van de status 'Uitstekend Beheerproces'
- 2) De voorgestelde operationalisering van de vraag m.b.t. het houden van een publieke consultatie (2.3.5)
- 3) De aanpassing van de vraag m.b.t. aanvullende Forumtoetsing (2.5.2)
- 4) De toevoeging van een vraag m.b.t. de vertegenwoordiging van belanghebbenden bij het beheer van de standaard. (2.3.2)

Achtergrond

Sinds medio 2011 gebruikt Forum standaardisatie een vernieuwde procedure voor het toetsen van standaarden voor de 'pas toe of leg uit' -lijst. Bij deze nieuwe procedure worden standaarden getoetst op de criteria: 'Open standaardisatieproces', 'Draagvlak', 'Toegevoegde Waarde' en 'Opname bevordert adoptie'.

Als een standaardisatieorganisatie uitstekend scoort op de criteriavragen van het criterium "Open standaardisatieproces" kan het College besluiten dat voor het opnemen van nieuwe versies van die standaard geen aanvullende Forum/College-toetsing meer nodig is. De standaardisatieorganisatie krijgt dan, voor die specifieke standaard, de status: 'Uitstekend beheerproces'.

In een dergelijk geval is het beheer en versiebeheer van de standaardisatieorganisatie zodanig structureel en open vormgegeven, dat het College erop vertrouwt dat alle mogelijke belangen die spelen rondom de standaard door de standaardisatieorganisatie correct zijn meegenomen en afgewogen in de (door)ontwikkeling van de standaard.

Zie

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2013/0903/FS-20130903.06A-Notitie-Uitstekend-beheerproces.pdf> voor een toelichting op de beslipunten.

Bijlagen:

1) Forumadvies WDO Datamodel

Datum
08-10-2013

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2013/1029/FS-20131029.03A-Forumadvies-WDO-Datamodel.pdf>

2) Forumadvies EML_NL

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2013/1029/FS-20131029.03B-Forumadvies-EML-NL.pdf>

3) Forumadvies Juriconnect standaarden

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2013/1029/FS-20131029.03C-Forumadvies-Juriconnect-2013.pdf>

4) Forumadvies 13 gangbare standaarden

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2013/1029/FS-20131029.03D-Forumadvies-gangbare-standaarden.pdf>

5) Forumnotitie Uitstekend Beheerproces

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2013/0903/FS-20130903.06A-Notitie-Uitstekend-beheerproces.pdf>